

Основни стъпки при снаряждане на боеприпаси

Част IV

■ *текст и снимки – Димитър Петрофф, Тексас, САЩ*

В предишните броеве на списанието разгледахме операциите по преснаряждане до фазата на капсуловане на формованата гилза. От тук насетне остават само няколко стъпки, които са сравни-

↓ **Електронна Везна, произведена от RCBS за претегляне на необходимата доза барут.** Везната е калибрирана с точност до 0,1 грейна (0,00648 гр.), с максимален обхват от 1500 грейна. Удобна е също за бързо претегляне на използваните гилзи, за да бъдат сортирани в партиди съобразно теглото им. За свръхпрецизно претегляне на дозата барут обаче се препоръчва използването на механична везна.

телно лесни, но изключително отговорни с оглед на безопасността. Преди да се пристъпи към всяка от тях, е необходимо внимателно да се осмислят указанията на ръководствата по релоудинг, а така също и да се прочетат задълбочено инструкциите за работа с необходимия инструментариум.

Зареждане на гилзите с барут

Въпреки че тази стъпка в преснаряждането е сравнително лесна, трябва да се знае, че прецизното зареждане на гилзите с барут е критично по отношение на безопасността на амунициите. Никога не трябва да се правят опити да се отгатне точното тегло на барутния заряд. Таблиците за преснаряждане на съответните калибри и куршуми, създадени от производителите на барут и компоненти, винаги трябва да

служат за ръководство. Повечето от стандартните боеприпаси са тествани при индустриални условия и отговарят на публикуваните норми на налягането.

Първоначално боеприпасите никога не се зареждат с максималното количество посочен барут. Започва се от минимума

↑ **Двойка матрици.** Поставящата куршума матрица е обърната напред и във вътрешността ѝ няма капсул-избиваща игла. С нейна помощ може да се осигури еднообразно и центрирано влагане на куршума в капсулованата и заредена с барут гилза.

и постепенно се увеличава количеството на заряда, като се използва едно и също оръжие. Много е вероятно да се създаде най-прецизния боеприпас за конкретното оръжие, преди да се достигне максималното количество барут, посочено в таблиците. Не се препоръчва и слизането под минималния заряд, защото това също води

до прекомерно силно налягане. Количеството барут трябва да се установи чрез използване на прецизна везна за пренарядяване. Не се препоръчва използване на друг тип везна, въпреки че може да е достатъчно прецизна, но не е създадена за конкретните цели на релоудинга и би могла да доведе до проблеми.

Гилзите за презареждане се поставят на плочката. Претегля се необходимото количество барут и се изсипва в една от гилзите с помощта на фунийката за барут. Препоръчва се преместването на пълните гилзи на отделна редица върху поставката за презареждане или най-добре – на отделна поставка. Операцията по претеглянето и насипването на барута се повтаря, докато всички гилзи се напълнят. Преди влагането на куршума се препоръчва осветяването на вътрешността на всяка гилза с джобно фенерче с тесен лъч, за да се провери дали някоя от гилзите не е празна или пък дали зарядът в нея не е удвоен погрешка. Количеството барут във всяка от гилзите трябва да изглежда еднакво на външен вид. И при най-малкото съмнение за количеството барут гилзата трябва да се изпразни в легенчето на везната и барутът да се претегли отново. Важно е да се проверят всички

гилзи, преди да се поставят куршумите! За да се ускори процесът на пълненето на гилзите, след като количеството на барута е уточнено, много от релоудърите използват механичен обемен дозатор за барута. За да бъде настроена тази мярка, е необходимо предварително претегляне на количеството барут. Легенчето от везната се поставя под дюзата на обемния дозатор и се изсипва количеството барут. След това то се претегля на везната и ако е необходимо, се коригира обемът на дозатора. Важно е да се знае: обемните мерки на различните барути имат различни тегла. Зарядът от 50 грейна барут N4831 не заема същия обем както заряд от 50 грейна барут Winchester 760. За всеки вид барут се уточнява конкретна обемна мярка, отговаряща точно на търсеното тегло. Капсулованата гилза се поставя под гърлото на дозатора и чрез завъртане на ръчката в нея се изсипва нужното количество барут. За насипването на големи обеми са нужни поне една-две секунди. По-бързото опериране с ръчката на дозатора може да не позволи на цялото обемно количество барут да влезе в гилзата. Операцията се повтаря със следващата празна и капсулована гилза. След пълне-

нето на всеки десет гилзи се проверява контролно теглото на барута чрез използване на везна. Продължава се, докато всички гилзи бъдат напълнени с барут.

При използване на обемен дозатор максималните посочени заряди трябва винаги да бъдат претегляни! Може да се използва и комбиниран метод – обемно пълнене и претегляне, което е по-бърз вариант в сравнение с претеглянето на всеки заряд. За максималните заряди обемният дозатор се настройва за тегло с около 0,5 грейна по-малко от желаното. Количеството барут се изсипва от дозатора в легенчето на везната и то се поставя върху нея. Чрез използването на малка чаена лъжичка или гранулен дозатор се добавя останалото количество барут в легенчето. Чрез използването на тази техника всеки заряд е индивидуално претеглен, но скоростта на претеглянето му е по-висока в сравнение с обикновеното насипване в легенчето и претеглянето на барута.

Както и при обикновеното претегляне, и сега всяка гилза трябва да бъде проверена. Някои релоудъри влагат куршум във всяка гилза, след като бъде насипан барутът в нея и след това претеглят и насипват барут в следващата гилза. Тази техника не е задоволителна, защото е възможно неправилно

Основният набор от инструменти, заедно с барута, които са необходими за зареждане на гилзите и поставянето на куршума. Запомнете: релоудинг сесията никога не се започва направо с максималния посочен заряд.

претегляне на барута и поставяне на куршума, без да бъде забелязан евентуално възникнал проблем. Проверката на всички заредени гилзи върху поставката преди влагането на куршума дава сигурност за еднаквостта и точността на всеки заряд. При използване на заряд, който не запълва видимо целия вътрешен обем на гилзата, трябва да се отдели допълнително време за проверка дали зарядът в някоя от гилзите не е удвоен. Силен лъч от джобно фенерче отново прави проверката по-лесна. Удвоен заряд на бързогорящ барут може да доведе до разрушаване на гилзата или на оръжието и до наранявания на стрелящия или стоящите наоколо.

Компресиране на заряда (опция)

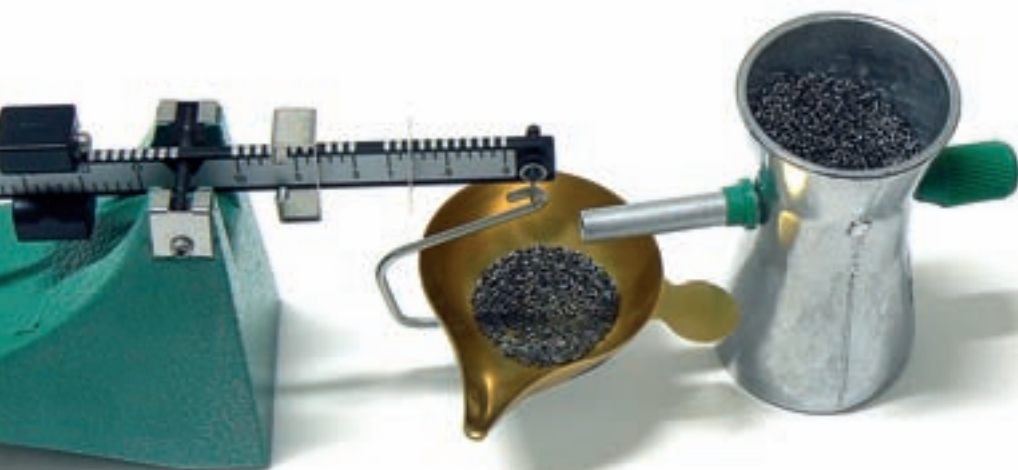
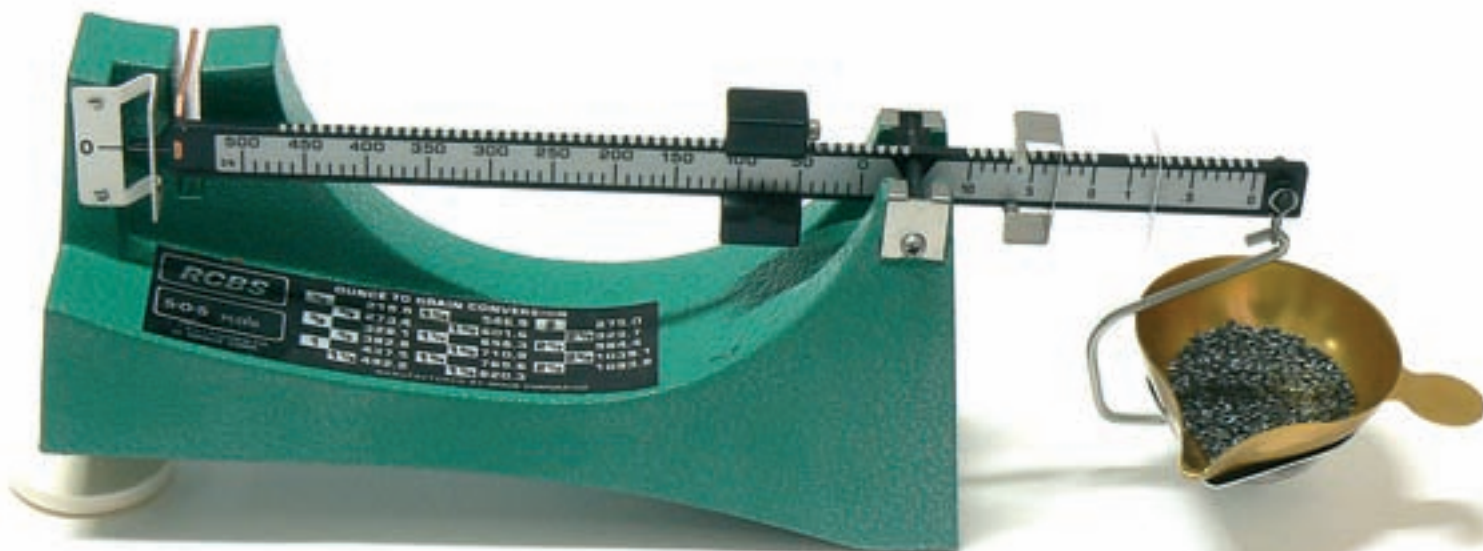
Определен избор на куршум и количество барут могат да доведат до компресиране на заряда при влагането на куршума. Това

е нормално при малките заряди с голямо налягане като .308 Winchester, а също и при големите магнум гилзи, в които се използва бавногорящ барут.

Начинаещите релоудъри често се чудят как да съберат толкова голямо количество барут в относително малка гилза. Малки трикове в техниката на зареждане дават тази възможност. Обикновено насипването на барута в горната част на фунията осигурява достатъчно място за навлизането на куршума при влагането му в гилзата. Фунията може леко да се наведе настрани при насипването на барута. Това ще доведе до спираловидно завихряне на насипвания барут и ще осигури няколко допълнителни секунди преди цялото количество да влезе в гилзата. Наставянето на б-инчова допълнителна алуминиева или пластмасова тръбичка под дъното на фунията ще доведе до същия

ефект. Долният край на тръбичката се разширява, за да обхване гърлото на гилзата. Това се нарича фуния с дълго падане и осигурява по-дълго време за насипване на дадено количество барут. По този начин в гилзата може да влезе допълнително количество гранули, които при използване на обикновена фунийка не биха могли да се съберат вътре.

За компресирането на барута се използва дъното на влагания куршум. При натиска на пресата не трябва да се упражнява голяма сила и резки движения, за да се предпазят куршума и гилзата от повреди. След вдигането на ствола на пресата в крайно горно положение е необходимо лостът да бъде задържан известно време натиснат надолу, за да може барутните зърна да се наместват и да не върнат куршума обратно нагоре след изваждането на патрона от фиксатора.

↑ Една от най-прецизните везни за дозирание на барута – модел 5.0.5. на RCBS. Въпреки че е механична, тя е в състояние да отчете теглото дори и на едно единствено зрънце барут в лещенчето. За целите на обикновения релоудинг това не е необходимо, но при създаването на свръхпрецизни боеприпаси е едно от задължителните условия.

Използването на конично скосени в опашната си част куршуми (тип Boat Tale) за компресиране на заряда може да доведе до проблеми. Част от барутните гранули могат да попаднат между стените на гърлото на гилзата и влизания в нея куршум, да се разпрасат и да образуват тънък филм. Това може да създаде проблеми.

↑ За добавяне на последните зрънца барут към предварително определената доза се използва хоризонтален дозатор. Във фунийката му се насипва барут и чрез завъртане на тръбичката през нея преминават единични зрънца, които едно по едно попадат в мерителното лещенче на везната. По този начин се спестява време при претеглянето на всяка отделна доза.

Влагане на куршума

Преди да се вложи куршумът, трябва да се определи подходящата и най-добра дъл-

бочина на влагане. Повечето от ръководствата за преснарявяване дават информация за максималната дължина на боеприпаса от даден калибър и с даден куршум. В повечето случаи тази дължина е покрита от индустриалните стандарти, определени в SAAMI спецификациите.

Въпреки че боеприпаси, снарядени според SAAMI спецификациите за максимална дължина, могат да функционират безпроблемно в стандартни оръжия и с най-късите патронници, ръчно произведените карабини може да изискват различна дължина на боеприпаса. Дължината на коничното скосение на патронника също влияе върху максималната дължина на патрона. Дадена карабина може да има различна по дължина свободна от нарязи част на цевта в сравнение с друга карабина от същия калибър. Дължината на пълнителя също влияе върху дължината на патроните. Формата на самия

куршум също е важен фактор. Дължината на коничното скосение на куршума варира в зависимост от вида на куршума и пряко влияе на това къде той ще бъде докоснат от нарезите на цевта.

За да се осигури безпроблемно функциониране на полуавтоматичните оръжия и на тези от типа „lever action“, техните амуниции се правят с дължина близка до стандартната. Карабините с тубосен пълнител често са най-капризни по отношение на дължината на патроните. Обикновено куршумите, които се използват в техните патрони, имат канелюра за кримпване, която определя докъде точно да бъдат вложени в гилзите. Често най-добрата точност се получава, когато куршумът едва докосва началото на нарезите в цевта. Обаче в никакъв случай облечените куршуми не трябва да опират в нарезите на цевта преди изстрела. Това може да доведе до високо наля-

гане на иначе безопасен боеприпас. Частично отклонение от това правило е налице при използването на VLD куршуми.

За да се вложи куршумът, празна гилза с правилна дължина се поставя върху фиксатора на гилзата. Стволът на пресата се вдига в крайно горно положение. В главата

↑ Куршуми SIERRA Match King, HPBT. Това са едни от най-прецизно изработените куршуми за спортни и специални цели.

➤ Обемен дозатор за барут, произведен от RCBS. Барутът се насипва в цилиндричната му част. Необходимата доза се определя с помощта на обемния барабан в долната част на инструмента, като количеството се претегля на везна. След това чрез завъртане на дръжката предварително определеното количество барут се изсипва в гилзата. Добре е да се проверява теглото на дозата барут на всеки десет зареждания.

↑ Блок-поставка за гилзи и фунийка за пресипване на барута от мерителното легенче на везната в гилзите. Пресипването трябва да е внимателно и не наведнъж, за да се осигури плавно и равномерно запълване на гилзата от барутните зрънца.

← След като всички гилзи са напълнени с барут, върху гърлата им се поставят куршумите. Следва операцията по влагането им навътре в гърлото, която се извършва с поставящата матрица и разбира се, с помощта на релоудинг-пресата.

на пресата се навива поставящата куршумна матрица, докато опре в гилзата и се почувства леко съпротивление. В този момент гърлото на гилзата опира в кримпващите рамене на матрицата. Матрицата се развива един пълен оборот нагоре и се затяга фиксиращия пръстен. След това поставящото куршумно стъбло се развива максимално нагоре. Отстранява се празната гилза. Върху гърлото на капсулована гилза, пълна с барут, се поставя куршум, който се придържа между палеца и показалеца. Гилзата се поставя на фиксатора и стволът на пресата се издига нагоре. Лекото съпротивление в поставящата матрица при влизането на гилзата показва, че куршумът е започнал да навлиза в гилзата. Ако такова съпротивление не се усети, то стъблото, което поставя куршума, трябва да се навие леко надолу, докато куршумът започне да навлиза в гърлото на гилзата. След това патронът се изважда от матрицата и се сравнява по дължина със заводски патрон със същия калибър и куршум или се измерва с шублер. Ако куршумът се нуждае от по-дълбоко влагане, поставящото стъбло се донавива и операцията се повтаря отново, докато се постигне желаната максимална дължина на боеприпаса. В този момент поставящото стъбло се застопорява с фиксиращата гайка. Понякога показаната максимална дължина на боеприпаса не може да бъде постигната. Това особено важи в случаите, когато за даден калибър се използват по-тежки (т.е. по-дълги) куршуми и не най-подходящия барут. Добър метод за определяне на дължината на патрона за конкретно оръжие е да се изработи халосен патрон (без капсул и барут), като се използва конкретен вид куршум. Куршумът се поставя във

формованата гилза, но се оставя да стърчи навън повече от необходимото. След това патронът плавно се зарежда в карабината. Ако се усети съпротивление, патронът се изважда, поставящото стъбло на матрицата се навива един пълен оборот надолу и куршумът се донатиква навътре в гилзата. Патронът отново се изпробва дали ще може да бъде зареден в пушката. В момента, когато затворът се заключи с едва доловимо усилие, патронът се изважда и куршумът се оцветява с неизтриваем маркер. След това патронът отново се зарежда в карабината. Ако след изваждането му върху оцветяването има следи от нарезите, това означава, че куршумът е навлязъл на опасна дълбочина в цевта. Необходимо е куршумът да се вложи малко по-надълбоко в гилзата. Обикновено едно пълно завъртане на поставящото стъбло ще отдръпне куршума от нарезите, но ще го остави достатъчно близо до тях за постигане на чудесна точност. Веднъж установена, дълбочината на влагане на куршума върху този халосен патрон го прави маркер за бързо настройване на поставящата матрица. Важно: патронът-образец е валиден само за конкретната карабина и при използ-

ване на конкретния вид и тегло на куршум. За още по-прецизно определяне на дълбочината на влагане на куршума се използва специализиран инструмент, произведен от американската компания Stoney Point.

↑ Много от специалистите в релоунгза препоръчват претегляне на куршумите от гадена партуга и разпределянето им на подпартуги, преди да бъдат вложени в гилзите. Дори и най-добрите производители не са в състояние да осигурят абсолютна равномерност на куршумите си. В една кутия от 100 броя винаги има отклонение между теглото на най-лекия и най-тежкия от порядъка на около 1 грейв. За ловни цели тази разлика не е от значение.

← Освен прецизното определяне на дължината на Free Bore за всяка отделна карабина, концентричното поставяне на куршума спрямо гилзата е важно условие за точността на боеприпаса. От него зависи по какъв начин ще се вреже куршумът в нарезите на цевта и дали при преминаването през дулния срез няма да бъде децентриран спрямо ос-каналната линия.

Бележка на редакцията

Авторът на настоящия материал даде съгласие на страниците на списанието да отговори на евентуални въпроси на читателите, свързани с пренарядването на боеприпаси.

За контакти използвайте адреса на редакцията и edit@armietiro.net

